

Η ΕΛΛΑΔΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ»

Ο Φίλιππος Στ. Δραγούμης διετέλεσε Γενικός Διοικητής Μακεδονίας, Υπουργός Εξωτερικών και Υπουργός Εθνικής Αμύνης εκλεγόμενος επί 31 συνεχή χρόνια πρώτος βουλευτής του ενιαίου τότε Νομού Φλωρίνης-Καστοριάς. Αδελφός του ο Εθναπόστολος του Μακεδονικού Αγώνα Ίων. Αδελφή του η Νάτα, σύζυγος του Εθνομάρτυρος Παύλου Μελά. Ο πατέρας του Στέφανος, μετέπειτα Υπουργός των Εξωτερικών και Πρωθυπουργός, οργάνωσε το 1878 την Επανάσταση των Μακεδόνων εναντίον της Συνθήκης του Αγίου Στεφάνου που ίδρυε -στα χαρτιά- την Μεγάλη Βουλγαρία. Ο παππούς του Μάρκος, Γραμματέας του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια. Η Θεσσαλονίκη αφιέρωσε μια οδό της στο όνομά του και μια μεγαλύτερη οδό της στο όνομα του Ίωνος Δραγούμη. Συνεπώς είναι αμάχητη η μαρτυρία του για την συνείδηση και την κρατική καταπίεση των γηγενών Μακεδόνων. Μαρτυρεί αμάχητα ότι η Ελλάδα και οι «υπερπατριώτες» της έχουν το μερίδιό τους στην γένεση του «Μακεδονικού» που μαίνεται ακόμη σήμερα. Άλλωστε, ένας υπόλογος «υπερπατριώτης» τον κατηγορήσε πως προστάτευε και εκπροσωπούσε τους «εθνικώς υπόπτους» γηγενείς. Με επιστολή του, που εναπόκειται στα Αρχεία του στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, ο Φίλιππος Στ. Δραγούμης τού γράφει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα στις 30 Αυγούστου 1953:

Μ' ενδιαφέρει πολύ περισσότερο το γενικό λαϊκό συμφέρον, το Έθνος κ' η ηθική και πνευματική του εξύψωση μ' ενδιαφέρει απόλυτα ο Ελληνισμός και ο Χριστιανισμός. Επί τρίτο του αιώνα, όπου πολιτεύθηκα μετά τον φόνο του αδελφού μου Ίωνος στα 1920, εργαζόμενοι πάντα για να παύσει η εθνικά καταστρεπτική εσωτερική διχόνοια ανάμεσα στο βενιζελισμό και στον αντιβενιζελισμό, ανάμεσα στους ντόπιους και στους πρόσφυγες, ανάμεσα στους παλαιοελλαδίτες και στους νεοελλαδίτες, ανάμεσα στους πολιτικούς και στους στρατιωτικούς κλπ. (...)

Όσο για τα θέματα, τα σχετικά με την τόσο συστηματικά παρεξηγημένη και συκοφαντημένη ακριτική εκλογική μου περιφέρεια της Φλώρινας και της Καστοριάς σας πληροφορώ πως πολιτεύθηκα εκεί πάντα σύμφωνα προς την εθνικήν παράδοση του πατέρα μου (1842-1923), του γαμβρού μου Παύλου Μελά (1870-1904) και του αδελφού μου Ίωνος (1878-1920). (...) Το ότι οι συνυποψήφιοί μου θα μιλούσαν ιδιαίτερα στους χωρικούς εκλογείς στη γλώσσα που καταλάβαιναν τούτοι καλύτερα, αλλού ελληνικά, αλλού βουλγαρικά, αλλού βλάχικα, αλλού αλβανικά, αλλού τουρκικά (στα τουρκόφωνα μικρασιατικά), τούτο δεν είναι παράξενο, γιατί οι γεροντότεροι χωρικοί, δεν εγνώριζαν καλά τα ελληνικά. (...)

Φταιν βέβαια τα κόμματα όλα κ' οι μικροπολιτικοί, αλλά φταιν εξίσου, αν όχι περισσότερο, και πάμπολλοι δημόσιοι λειτουργοί, αξιωματικοί, υπάλληλοι, δημοσιογράφοι κλπ. γιατί, εκτός από εξαιρέσεις, αδιαφόρησαν και δεν έκαμαν ό, τι έπρεπε για να εγκαθιδρύσουν από την εποχή της απελευθερώσεως στα 1912 ελληνικό καθεστώς ισοπολιτείας, ευνομούμενο, δίκαιο και πατρικό, ώστε να τ' αγαπήσουν και να το θεωρήσουν ιδικό των οι χωρικοί, που έζησαν από τον δέκατο τέταρτον αιώνα υπό τον Οθωμανικό ζυγό. Επί πλέον έκτοτε μεσολάβησαν πόλεμοι, εισβολές, στρατιωτικά

κινήματα κι επαναστάσεις, ανατροπές καθεστώτων, ανταλλαγές πληθυσμών, δικτατορίες, διωγμοί κάθε είδους κλπ, που παρέλυαν τη Διοίκηση και δεν άφηναν να αναπτυχθεί καμιά μεθοδική μακροχρόνια και συνεχής κυβερνητική, διοικητική, εκκλησιαστική και μορφωτική προσπάθεια και που διέφθειραν, αντί να φρονηματίζουν τον πολύ λαό σ' όλη την έκταση της Ελλάδας, πόσο περισσότερο τους δυστυχισμένους αυτούς και πολύπαθους παραμεθόριους ακριτικούς πληθυσμούς, που και τώρα τελούν υπό στρατοκρατικό καθεστώς και που ωστόσο, εκτός από εξαιρέσεις, έμειναν παρ' όλα αυτά εργατικοί και άριστοι γεωργοί, νομιμόφρονες πολίτες και πιστοί πατριώτες. Π.χ. στα χρόνια της Κατοχής (1941-44) και του συμμοριτοπολέμου τι φτάνουν τα παιδιά των ξενόφωνων οικογενειών αν δεν λειτούργησαν τα σχολεία για να μάθουν την ελληνική γλώσσα, που δεν την γνώριζαν ή δεν τολμούσαν οι μανάδες των να τους τη διδάξουν κάτω από την ξένη ή την κομμουνιστική προπαγάνδα και τρομοκρατία; ή αν δεν συμπληρώνονται οι πολλές κενές θέσεις ιερέων στις ενορίες της υπαίθρου; Τώρα όμως ερημώνονται οι παραμεθόριες επαρχίες από τη συστηματική μετανάστευση, που ακολούθησε όλες αυτές τις αναστατώσεις και απειλείται οικονομική κατάρρευση. Ο Θεός να μας φωτίσει και να βάλει το χέρι του να μη συμβούν χειρότερα δεινά. (...)

Γενικότερα μεγάλο κακό εθνικώς έκαμαν, στα παραμεθόρια ιδίως οι εξ επαγγέλματος «υπερπατριώτες», που αγνοώντας πρόσωπα και πράγματα του τόπου γενίκευαν τις κατηγορίες, συκοφαντούσαν και αδικούσαν τους εντόπιους αποκαλώντας τους συλλήβδην και κατά πρόσωπο «βουλγάρους», ακόμη κι' αν ήταν ελληνόφωνοι και εθνικοί εργάτες, μόνο και μόνο γιατί γεννήθηκαν στα ιερά κείνα χώματα της Μακεδονίας, που τα θεωρούσαν απλώς ως εκμεταλλεύσιμα, κατακτημένα εδάφη και όχι ισότιμα προς τα της Νότιας Ελλάδας.

Επί πάνω από τριάντα χρόνια που πολιτεύθηκα (1920-1951) δεν έπαυσα να τονίζω, και τώρα εξακολουθώ πάντα να το κάνω, πως η γλώσσα δεν είναι το εθνικό κριτήριο, αλλά η συνείδηση, που κι αυτή δεν φαίνεται αμέσως. (...) Κ' έτσι επιτύχαμε την απελευθέρωση της Μακεδονίας. Και τώρα θα επιτύχομε να κρατήσουμε αυτά τα εδάφη τα απαραίτητα για την ανεξαρτησία και γι' αυτήν την ύπαρξη της Ελλάδας, αν τηρήσομε ως κριτήρια την ψυχή και την συνείδηση.

Για την αντιγραφή

N. I. Μέρτζος